

Proloog – achtergrond

De Democratische Republiek van Congo is gezegend (of vervloekt?) met een enorme hoeveelheid mineralen en grondstoffen, die van groot strategisch belang zijn voor lokale en internationale mogendheden. Talloze rebellenmilities vechten met en tegen elkaar, dan wel tegen het leger om het bezit van de kostbare grond. Goud en diamanten zijn belangrijke exportproducten. Maar voornamelijk coltan, cassieriet en wolframiet zijn voor buitenlandse multinationals essentiële mineralen voor de productie van elektronische artikelen, waaronder de mobiele telefoon. Wie de grondstoffen bezit, heeft de macht.

Het gebied stevent af op totale destabilisatie na de genocide in Rwanda, waarbij bijna een miljoen Tutsi's in een periode van 100 dagen worden vermoord door extreme Hutu-groepering. Nadat het Rwandese rebellenleger onder leiding van de Tutsi Paul Kagame de macht heeft veroverd leidt dit tot een exodus van miljoenen Hutu's. Veel van de *génocidaires* sluiten zich hierbij aan en vluchten naar de betrekkelijke veiligheid in Oost-Congo, waarna ze al snel de vluchtelingenkampen controleren. Omdat de dreiging van een inval in Rwanda door Hutu-milities als zeer reëel wordt beschouwd, valt het Rwandese leger het oosten van toenmalig Zaïre binnen. Laurent-Désiré Kabila wordt het gezicht van de

rebellenopstand om het bewind van de dictator Mobutu Sese Seko omver te werpen, waarbij hij wordt gesteund door Rwanda en Burundi. Hij slaagt erin, maar wordt uiteindelijk zelf vermoord nadat de onvrede over de corrupte staat en de zelfverrijking van de elite tot een kookpunt komt. Zijn zoon, Joseph, neemt het roer over. In 2016 loopt zijn tweede termijn en wettelijke mandaat af maar blijft hij aan de macht. De verkiezingen worden uitgesteld vanwege logistieke redenen. Demonstraties en stakingen volgen waarbij meerdere doden vallen. De onvrede over de politieke impasse en de almaar groeiende corruptie in de regering groeien. In december 2018 vinden de nieuwe verkiezingen plaats, maar ook hierbij komen ongeregelheden voor. De verschillende facties zullen elkaar uit de politieke arena proberen te verdrijven om te profiteren van de enorme rijkdom van de aarde.

Oost-Congo is een speeltuin, waarbij plundering en corruptie nog diepere dalen bereiken door de grootschalige diefstal van grondstoffen en andere waardevolle goederen. Milities zwerven nog steeds door het gebied.

En terwijl de internationale gemeenschap wacht op de oplossing, blijft het oosten van Congo nog in officiële staat van oorlog en het land in chaos.

I - 40 kilometer ten oosten van Kisangani

Het had Claude Tshibolo vele maanden van omzwervingen gekost om tijd met zijn gezin door te brengen, opgejaagd door het leger en de Congoleze geheime diensten. Zijn rebellenmilitie, M-1, begon aan terrein te winnen in het oosten. Het tij leek voor hem te keren.

Het was niet altijd zo geweest. Ooit behoorde hij tot een elite gevechtseenheid van het leger, opgeleid om zonder wroeging te doden als dat werd opgedragen. Vanwege zijn scherpzinnigheid werd hij naar de Verenigde Staten gestuurd om zich te bekwamen in overlevingstechnieken en het gebruik van verschillende wapens en explosieven. Zijn lichaam werd gespierd en lenig, zijn geest verfijnd. Hij moest de perfecte moordenaar worden.

Het leger paste de laatste jaren steeds gewelddadiger methoden toe om tegenstanders van het regime het zwijgen op te leggen. Tshibolo werd ingezet om de hardnekkigste onder hen te elimineren. De dood werd een actief onderdeel van zijn leven. Maar toen zijn oude mentor, de beruchte Ernest Ouédraogo, hem opdroeg om de kinderen van een dissident te vermoorden weigerde hij dit uit te voeren. Zijn geweten kwam in opstand. Het betekende ook zijn doodvonnis. Vrezend voor de veiligheid van zijn gezin vluchtte hij met hen naar het oosten. Daar toonde hij zich snel een taaie tegenstander, in staat om met beperkte middelen zijn tegenstanders

steeds te slim af te zijn. Hij maakte handig gebruik van social media, om de wandaden van het leger bekend te maken. Zelf werd hij door de regering neergezet als crimineel, schuldig aan oorlogsmisdaden tegen de mensheid (terwijl ze hun eigen betrokkenheid daarbij buiten beschouwing lieten). Het deed niks af aan zijn groeiende populariteit. Vele kansarme jongeren sloten zich bij zijn militie aan. Het maakte hem tot een van de meest beruchte mannen van het land. En elke keer wist hij zijn gezin en zichzelf door slimme manoeuvres uit de handen van zijn vijanden te houden. Tot nu.

Zijn ogen gingen langzaam open. Nog versuft van de grote knal die de zijwand en een gedeelte van het dak van het kleine huis aan stukken had gescheurd, lag Claude Tshibolo in een ravage van stenen en stof. Tussen het gruis zag hij bloed langzaam naar beneden stromen. Maar het was niet zijn eigen bloed. Hij had verschrikkelijke hoofdpijn. Zijn poging om zich los te maken van het puin viel in het niet toen hij een stekende pijn voelde in zijn zij. Waren er ribben gebroken? Hij schrok toen hij een stuk afgebroken hout uit zijn zij zag steken. Zijn ogen zochten vergeefs naar enig teken van leven onder het puin waar het bloed vandaan kwam. Het licht van de zon verblindde hem en belemmerde zijn spoorwerk. Op het moment van de explosie waren ze met zijn vijven. Het was nog vroeg in de ochtend. Zijn vrouw stond in de keuken eten klaar te maken. Zijn twee dochters en zoon

kwamen net uit bed, nog de slaap uit hun ogen wrijvend. Net toen iedereen aan tafel kwam hoorde hij een harde knal. Voordat hij beseftte wat dat betekende, lag hij onder het puin. Net als zijn gezin.

Verdomme! Waarom kon hij zich niet bewegen? Met een uiterste inspanning wist hij zijn hoofd naar links te draaien. Wat hij zag, was weerzinwekkender dan de pijn die nu door zijn lichaam gierde.

Zijn twee dochters lagen op de grond. Een lag onder een blok steen dat haar grotendeels bedekte. Ze bewoog niet. De ander lag op enkele meters naast haar en keek hem aan. Maar het was geen blik die hij herkende. Haar ogen stonden wijd open, met de schrik en gruwel nog op haar netvlies geprint. Ze keek dwars door hem heen. Dood. Tshibolo kon nu zijn tranen niet meer bedwingen. Na alle ontberingen die hij ondergaan had wilde hij enkele dagen in vrede met zijn gezin doorbrengen. Het bleek een fatale fout. Iemand had zijn positie verraden, het kon niet anders. En zijn gezin was nu het slachtoffer.

Hij schreeuwde het uit toen hij het stuk hout uit zijn lichaam trok. Van de pijn. Van het verdriet. Bloed stroomde eruit.

Hij duwde het puin van zich af en kroop naar de plek waar kort daarvoor zijn vrouw had gezeten. Met de moeder wanhoop haalde hij het gruis en de stenen weg. Onder een gedeelte van een dakplaat die nog heet aanvoelde door de zon vond hij zijn vrouw. Ze lag daar, met hun doodsbanige zoon in haar armen geklemd. Ze

ademde moeizaam. Bij de explosie was een gedeelte van het dak op hen gevallen. Ze ving de klap op door haar zoon vastgeklemd te houden tussen haar armen terwijl ze met haar gebogen rug het puin van het huis opving. Ze keek naar hem, berustend. Zij hield zijn hand vast. Zijn zoon lag nog steeds stevig geklemd om haar heen. Hoewel zijn zoon een paar grote schaafwonden had waren de verwondingen gelukkig niet ernstig. Bij zijn vrouw was dat niet het geval. Haar lichaam was gebroken.

Haar grip verloor kracht. Ze mompelde nog iets onverstaanbaars en keek naar Tshibolo. Ze lachte naar hem. Hij begreep haar. Ze kon niet verder. Haar tijd was gekomen. Tshibolo nam hun zoon langzaam uit haar armen en legde hem met grote moeite naast zich op de grond. Toen hij zich weer naar haar omdraaide was ze al dood.

Met een bovenmenselijke kracht haalde hij de dakplaat van haar af en omklemde haar dode lichaam stevig tussen zijn armen. Zijn tranen liet hij de vrije loop.

Maar hij had niet lang om zijn verdriet te uiten. Er klonken gewerschoten, steeds dichterbij het huis. Enkele kogels boorden zich met een doffe knal in de muur tegenover hem, ongeveer een halve meter boven zijn hoofd. Verschillende stemmen klonken nabij het gat van het huis.

“Het leger!”

“We kunnen ze niet langer tegenhouden!”

“Maak dat je wegkomt! Ren!”

Tshibolo sleepte zich naar de achterdeur. Een begroeid pad begon vlakbij het huis en leidde naar de jungle. Als hij zijn zoon daarheen kon brengen kon hij zich verstoppen tussen de planten. Als het klopte dat het leger vlakbij was, bood het pad de laatste kans op ontsnapping. Stilte.

“Papa.”

Zijn stem was zwaar door verdriet. Tshibolo’s hart brak om zijn zoon zo te zien.

“Kom mee jongen. We moeten weg.”

“Maar mama dan? En..”

“We kunnen niets meer doen. We zijn in groot gevaar. Als we hier blijven en we worden ontdekt dan wacht jou hetzelfde lot. We moeten zorgen dat je hier uitkomt.” Tshibolo vond in het puin een handdoek en drukte die tegen de wond in zijn zij om het bloeden te stelpen. Met meer geluk dan wijsheid kroop de gewonde Tshibolo door het puin naar de uitgang met zijn zoon in zijn kielzog. De deur hing half los aan de scharnieren waardoor ze een goed uitzicht hadden op de naburige huizen. Een dak brandde. Er klonken schoten. Van een tweede huis was een groot gedeelte weggeblazen. Een man lag op het pad voor hen op de grond. Bloed druppelde uit een gat in zijn hoofd. Een kogel maakte een eind aan zijn leven. De hemel vermengde zich met de zwarte rook die in dikke slierten langzaam omhoog kringelde.

Doodstil bleven ze liggen toen een groep soldaten vlakbij de opening van het huis stond. Tshibolo kon door het gat in de muur de bovenkant van enkele bandana's zien.

Er klonk een klap op de deur. Een tweede klap volgde snel. De deur hing half uit zijn scharnieren. Nog een klap en de deur zou vallen.

Met de moed der wanhoop deed Tshibolo de achterdeur open. Nu moest het. Waren er geen soldaten aan de achterkant, dan wel aan de voorkant. Hij had geen keus. Tshibolo leidde zijn zoon uit het huis. De grond rook hier nog fris. De geur van gras leek het mooiste wat ze ooit hadden geroken. De achterdeur ging dicht op het moment dat de soldaten de voordeur open traptten. Door de opening aan de onderkant zagen ze twee paar schoenen. Het ene paar soldatenschoenen, glanzend door de schoensmeer. De stof en het puin hadden hen echter al vies gemaakt. Het andere paar schoenen waren sneakers, verlopen en afgetrapt.

“Verdomme! Kijk naar mijn schoenen. Waarom moet ik hier heen? Het huis ligt al op zijn gat.”

“We meenden nog beweging te zien in het huis, majoor”, zei een jongere stem, de eigenaar van de verlopen sneakers.

“Oh ja? Zie jij beweging hier? Enig teken van leven? Het enige wat ik zie zijn drie dooien.”

“We zagen beweging, majoor. We wisten het zeker.”

Een pistool werd geladen. De majoor liep naar het lichaam van Tshibolo's dode echtgenote. Een schot werd gelost.

“Zo. Als jullie denken iets levends te hebben gezien, is dat nu uit haar geschoten.”

“Zonde, hij had een mooie vrouw.”, zei de andere man.

“Ze waren met zijn allen, majoor. Onze inlichtingen werden bevestigd door meer getuigen. Claude Tshibolo was hier.”

“En zijn zoon?”

“Niet gezien, majoor.”

Er klonk een nies. Het gesprek viel stil. Ogenblikkelijk realiseerde Tshibolo zich dat het zijn zoon was.

“Er is daar iemand!”

Meerdere stemmen waren nu te horen. Het volgende moment was er een salvo aan spervuur. De muur om de deur heen, al onderhevig aan rot door jarenlang gebrek aan onderhoud, werd opengereten.

“Kom, jongen! Naar de planten!”

Tshibolo sprong in de bosjes achter het huis terwijl de kogels hem om de oren vlogen en zich hadden geplant in de bomen. Maar zijn zoon was niet bij hem. Hij keek door de planten naar het verwoeste huis, tot hij zijn zoon tegen de muur van het huis zag liggen. Hij was geraakt en keek zijn vader aan. Het was echter geen blik van wanhoop en paniek, maar berusting. Zijn zoon, jong van lichaam maar al zo oud van geest, gaf hem aan om te gaan.

Ze keken elkaar aan in een ogenblik van pure liefde. Met zijn armen perste zijn zoon zich een laatste keer omhoog tegen de kapotte muur en wachtte rustig op de soldaten. De deur werd open getrapt en twee soldaten renden naar buiten, gevolgd door vier anderen. Ze droegen groene vieze broeken en overhemden. In eerste instantie zagen ze de gewonde jongen niet, totdat de majoor naar buiten kwam. Door de wind werd de steeds dikkere rook naar de achterkant van het huis geblazen, waardoor de man een sinister verschijnsel leek. Tshibolo hoefde hem niet door de rook te kunnen zien om te weten wie hij was. De pijn in zijn lichaam werd vervangen door een ijsskoude wreedheid. De zwaargebouwde man voor hem was een apart slag moordenaar, koel en berekenend. Orde en regelmaat waren alleen te handhaven door extreem geweld toe te passen op elke bedreiging, ook al waren roddels genoeg om mensen om zeep te helpen. Het was een van de beulen van de regering, die was gestuurd om hem om zeep te helpen. Hij zou nooit mededogen tonen tegenover zijn zoon. De man zag de gewonde jongen tegen de muur van het huis en lachte.

“Soldaat! Geef me je wapen.”

Hij liet de Kalasjnikov langzaam door zijn vingers glijden. Tshibolo keek naar zijn zoon en dacht niets.

Bang.

De majoor liet de Kalasjnikov opnieuw door zijn vingers glijden, streelde als het ware een verlengstuk van zichzelf.

Zijn zoon probeerde zich weer overeind te zetten tegen de muur maar weer klonk er een doffe knal. Bloed gulpte uit zijn mond. Enkele spetters kwamen terecht op de schoenen van de beul. Zijn triomfantelijke gezicht verdween in een schemerwereld, die meer en meer van zijn blikveld opslokte. Tshibolo voelde hoe het laatste restje menselijkheid uit zijn lichaam sijpelde.

“Ik zal je vader nog wel krijgen.”, snauwde de majoor. Als hij eens wist hoe dichtbij die was, dacht Tshibolo. Een derde knal deed het hoofd opensplijten, waardoor bloed en hersenen de nabije grond bedekten.

“Weer een rebel opgeruimd. Kolonel Ouédraogo kan tevreden zijn.”, zei de majoor bijna opgetogen, terwijl hij een zakdoek uit zijn zak haalde.

“Majoor! De rebellen naderen!”

“Ze weten dat we zijn huis hebben gevonden. Trek je troepen terug en hergroepeer naar de afgesproken linie. Wacht daar op mijn verdere orders.”

De soldaten en de majoor verdwenen langzaam uit het zicht, terwijl de zwaargewonde Tshibolo geen vin verroerde en voor de laatste keer naar het kapotgeschoten lichaam van zijn dode zoon keek. Toen keerde hij zich om en kroop langzaam weg tussen de planten.